

GRUDZIĄDZKA

W Imię Boże!

Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus!

Za Wiarę i Ojczyznę!

Co dalej?

Dekretem Prezydenta Rzeczypospolitej, zgodnie z wnioskiem posłów, domagających się na mocy 25 artykułu Konstytucji zwołania sesji nadzwyczajnej Sejmu i Senatu — sesja została zwołana.

Wylania się jednak w tej chwili pytanie — co będzie dalej?

Już w roku 1927 — na żądanie posłów została zwołana sesja nadzwyczajna Sejmu i Senatu, lecz jedynie po to, ażeby w kilka godzin po jej otwarciu — odroczyć obrady na przeciąg jednego miesiąca, a potem, po krótkich bardzo obradach — zamknąć sesję.

Czy tego rodzaju postępowanie miałyby się w tym roku powtórzyć?

Gdyby tak miało się dziać w tym roku, to następstwa takiego postępowania byłyby tak szkodliwe dla Państwa, że mogłyby one przynieść wielkie, niedające się wprost ocenić szkody.

A że takie zamiary w niektórych kołach sanacyjnych istnieją, o tem niepotrzebujemy nikogo przekonywać.

Wszak znane jest całemu Narodowi powiedzenie obecnego premiera, p. Sławka, po objęciu Rządu, że — „Sejm obecny już prawdopodobnie do głosu nie dojdzie“.

— A mimo to sesja została zwołana? Więc poco zwołano sesję, jeżeli Sejm ten nie miałby mieć głosu? Przecież sesja niema — odbywać się nie może.

Zatem wysuwają się zupełnie jasne pytania: Czy Sejm ten będzie miał głos? — czy też nie?

Jeżeli Sejm miałby spokojnie i bez przeszkód obradować — to przed rozpoczęciem obrad — p. Sławek winien ze swego stanowiska ustąpić i oddać władzę w ręce człowieka, który widzi potrzebę zgodnej współpracy — Rządu z Sejmem.

Współpraca z szefem Rządu — który nie widzi potrzeby i pożytku z obrad Sejmu, — który zapowiada, że — „Sejm nie będzie już miał prawa głosu“ — współpraca z człowiekiem, który zapowiadał — „łamanie kości opornym posłom“ — nie rokuje żadnego pożytku.

To też, w tych warunkach pozostawało jedno z dwóch wyjść: Jeżeli p. Sławek zostaje, to Sejm winien być rozwiązany i nowe wybory winny być natychmiast zarządzone. Jeżeli jednakże Pan Prezydent uznał za wskazane zwołać Sejm — to w takim razie — p. Sławek winien corychlej odejść.

Już przed tygodniem pisaliśmy, że nie jesteśmy zwolennikami — rozgrywki — czyli walki o formalne rzeczy, o samą tylko przewagę prawną — Rządu z Sejmem i Sejmu z Rządem.

Nie mamy i tym razem zamiaru pobudzać do niepotrzebnej i szkodliwej — według nas — „rozgrywki“.

Przegląd ostatnich wydarzeń.

POLSKA

— Po zwołaniu sesji sejmowej przez P. Prezydenta posiedzenie zostało wyznaczone przez marsz. Daszyńskiego na piątek 23 bm. godzina 12. W jakim tempie potoczą się obrady i jak długo Sejm będzie obradował, trudno przewidzieć. Najbardziej prawdopodobnym jest, że w razie postawienia przez Sejm wniosku o wyrażenie wotum nieufności Rządowi, wzgl. któremuś z ministrów, Sejm zostanie odroczony, albo nawet rozwiązany. O ile Konstytucja miałaby być zachowana, to w ciągu 90 dni od daty rozwiązania Sejmu musiałyby być rozpisane nowe wybory. Wobec zaraportowania przez p. Świątalskiego o „świetnych nastrojach“ dla sanacji w całym kraju, kto wie, czy sanacja nie weźmie na od wagę i nie rozpisze nowych wyborów. Co to im szkodzi? Wszak do stracenia nie mają.

— Rząd przeciw etatyzmowi. Od dawien dawna byliśmy i jesteśmy przeciwnikami, z etatyzmem nawet budowlanego, to znaczy nie godząmy się z tym kierunkiem, który dąży do jaknajszerszego ujęcia przez państwo w swoje ręce różnych gałęzi wytwórczości. Sprzeciwiamy się temu dlatego, że warunkiem rozwoju tak przemysłu jak i handlu jest inicjatywa (przedsiębiorczość), pewne ryzyko, rzutkość i konkurencja. Tych wszystkich cech brak każdemu przedsiębiorstwu państwowemu, które zmuszone jest pracować w myśl ściśle określonych zasad biurokratycznych, co czyni cały aparat ociężałym i niezdolnym do konkurencji. Ogarnięcie przez państwo tych dziedzin życia gospodarczego, gdzie więcej i lepiej robi inicjatywa prywatna, stwarza jeszcze dla prywatnych przedsiębiorstw w państwowym przedsiębiorstwie niekiedy niebezpiecznego konkurenta, gdyż ten nie płaci ani danin ani podatków. Prowadzi to — jak to zresztą praktyka wykazała — do załamywania się gospodarki prywatnej, co pociąga za

nie możemy jednak udawać, że nie widzimy, tego niewątpliwego faktu, iż pozostanie p. Sławka przy władzy, na czas trwania sesji Sejmu — stawia rzeczową współpracę pod znakiem zapytania — a wszelkie dodatnie wyniki pracy są wprost niemożliwe.

Jak można spokojnie i pożytecznie pracować z człowiekiem, który zapowiada — „Ja wam w razie oporu będę kości łamał“ — jak można współpracować z szefem Rządu, który dochodząc do władzy, powiedział, że — „Sejm ten nie jest już Polsce, ani też Rządowi potrzebny“.

To też musimy zgóry przewidywać, że jeśli p. Sławek pozosta-

sobą osłabienie dopływu podatków, wprowadza bezrobocie itd.

Sanacja, dorwawszy się do rządów, poszła w kierunku rozbudowy etatyzmu i część odpowiedzialności za obecne położenie gospodarcze w Polsce spaść musi na eksperymenty etatyzmu.

Dlatego z wielkim zainteresowaniem przeczytaliśmy niedawne uchwały Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów, gdzie wyrzeczono się etatyzmu. Na posiedzeniu tem postanowiono, aby wszelkiego rodzaju skomercjalizowane (uhandlowione) wytwórnie państwowe nie przyjmowały rządowych zamówień, oraz, że ani Rząd, ani inne instytucje, przez Rząd nadzorowane, nie powinny tworzyć lub rozwijać nowych działów produkcji (wytwórczości).

Pozatem Rząd postanowił zbadać szczegółowo wszystkie nieskomercjalizowane (nieuhandlowione) warzaty wytwórczości państwowej, celem stwierdzenia, które z nich bez uszczerbku dla państwa

mogą być zlikwidowane, które zaś w swej działalności ograniczone. Uchwały te bezwzględnie zasługują na uznanie. Wyrażamy jednak obawę, czy nie pozostaną one jednak tylko na papierze. Już tyle razy tak było. Gorzej też byłoby, gdyby Rząd powziął te uchwały tylko w obliczu zebrania się Sejmu, który przecież o dotychczasowej gospodarce sanacji chyba też coś zechce powiedzieć.

— Zwołanie Sejmu śląskiego. P. Prezydent Rzeczypospolitej podpisał dekret, wyznaczający termin pierwszego posiedzenia Sejmu śląskiego, na wtorek 27 bm. Na posiedzeniu tem dokonane będą wybory prezydium Sejmu śląskiego. Osoba przyszłego marszałka Sejmu śląskiego dotychczas nie została przez poszczególne stronnictwa ustalona. Według wszelkiego prawdopodobieństwa, będzie nim marszałek poprzedniego Sejmu p. Wolny.

— Bank Gospodarstwa Krajowego umieścił na rynku francu-

nie przy władzy, a obok niego pozostaną ci ministrowie — jak p. Prystor i Czerwiński, których odejścia Sejm żądał i — jak p. Car, który wszedł do Rządu na przekór olbrzymiej większości Sejmu — to żadnego pożytku z tej sesji nie będzie.

To też, w chwili obecnej, z najwyższym zaciekawieniem oczekuje cały Naród, co dalej będzie.

Jeżeli p. Sławek odejdzie i na jego miejsce przyjdzie ktoś, pragnący z Sejmem pracować, to wróci uspokojenie w kraju i powaga Polski wobec zagranicy.

W przeciwnym razie będzie jeszcze gorzej.

R. W.

skim obligacje w wysokości 25 milionów franków. Kwota ta, która winna wpłynąć do kraju z początkiem czerwca, zostanie obrócona przez Bank Gosp. Kraj. na kredyt dla związków komunalnych oraz rzemiosła. Przewidywane jest, że jeszcze w ciągu lata b. r. Bank Gospodarstwa Krajowego ulokuje na rynku francuskim dalszy pakiet obligacji komunalnych, wartości około 75 milj. franków franc.

GDAŃSK

— Nowy senat gdański. Wskutek rozpadnięcia się rządzącej w Sejmie gdańskim koalicji centro-lewicowej, dokonano tam wyboru nowego senatu. Wybory powołały do władzy senat o zadeklarowanym obliczu prawicowo-centrowym. Opozycja, składająca się z socjalistów, komunistów oraz frakcji polskiej, uchyliła się od głosowania. Wiceprezydentem wybranym znanego z wystąpień antypolskich prezesa sądu gdańskiego i posła nacjonalistycznego dr. Ziehma. Do senatu weszli: nacjonałści: Beuster, Hoppenwarth i Philipsen, przywódca partii gospodarczej Blavier, narodowy liberal Mönzel, przedstawiciel partii urzędniczej Penner oraz liberal Jewelowsky. Wskutek tych wyborów uzupełniających, senat składać się będzie: z prezydenta Sahma, z 6 nacjonalistów niemieckich, z 6 senatorów centrum, 3 socjal-demokratów, 3 niemieckich liberalów, 1 narodowego liberala, 1 z niemiecko-gdańskiej partii gospodarczej i 1 z grupy urzędniczej (parlamentarny). Wyboru takiego senatu nie można uważać za korzystny dla nas.

NIEMCY

— Konferencja paneuropejska (w sprawie utworzenia związku państw europejskich) w Berlinie otwarta została w niedzielę wielką manifestacją międzynarodową, w której wzięli udział delegaci wszystkich państw europejskich, przedstawiciele rządu Rzeszy i rządów krajów związkowych, liczni parlamentarzyści, politycy itp.

Zebranie powitał minister spr. wewn. dr. Wirth. Rząd Rzeszy — oświadczył minister — przykłada wielkie znaczenie do memorjału francuskiego ministra spraw zagr. Brianda, wręconego w sobotę rządowi państw europejskich.

Delegat angielski uzasadniał twierdzenie, iż ustrój imperjum angielskiego odpowiada w zasadzie projektowi Paneurov. Żądanie, aby imperjum angielskie weszło w skład federacji pan-europejskiej, nie odpowiada interesom ani Pan-europy, ani Wielkiej Brytanji, jednakże możliwą jest i wskazana współpraca między Pan-europą a Anglią w ważnych zagadnieniach polityki światowej.

Dalej przemawiali: minister spraw zagranicznych Jugosławji Ninczicz, profesor Barthelemy (Francja) i Tom. Mann (Niemcy).

Poważnione siostry.

Alpy dzieła dwa wielkie bratnie narody romańskie: Francję i Włochy. Są to dwie siostry, ale siostry niezbyt się wzajemnie kochające, a obecnie poważnione bardzo.

Włochy liczą obecnie z górą 42 miliony ludności i pretendują do stanowiska mocarstwa pierwszorzędowego. Już obecnie uboga ziemia włoska nie może wyżywić wszystkich swoich dzieci, a w przyszłości grozi im klęska przeludnienia, bowiem przyrost naturalny ludności włoskiej jest duży, a Mussolini dokłada wszelkich starań, aby był jeszcze większy.

Faszyzm wzbudził w narodzie włoskim wielkie ambicje. Ciasno mu w dotychczasowych granicach, pragnie on podboju nowych ziem, ba, marzy nawet o wskrzeszeniu dawnego Imperjum rzymskiego. Ale najwięksi zapaleńcy faszyzmu rozumieją przecież, że o podboju tych krajów europejskich, które ongi wchodziły w skład imperjum rzymskiego, najwyżej tylko marzyć mogą. Przeto ekspansja Włoch zmierza w kierunku Bałkanów i kolonij afrykańskich.

Przy podziale łupów wojennych w postaci kolonij i mandatów kolonialnych Włochy, niewątpliwie zostały pokrzywdzone przez swych potężniejszych sprzymierzeńców: Anglię i Francję. W tym fakcie tkwi główna przyczyna niechęci do Francji, przybierającej ostatnio formy coraz ostrzejsze. A polityka Francji na Bałkanach, popierająca Jugosławję — oraz londyńska konferencja morska, stosunki między obu państwami jeszcze zaogniły.

Włochy uważają, że im się należy jeżeli już nie hegemonja, to pierwszeństwo na morzu Śródziemnym. Aby go sobie zapewnić, wysunęły postulat równych sił morskich z Francją. Francja odrzuciła to żądanie, dowodząc, że położona między dwoma morzami, musi posiadać odpowiednio silniejszą flotę od włoskiej. Równowaga byłaby równoznaczna z znaczną przewagą Włoch na morzu Śródziemnym oraz z zagrożeniem interesów Francji w Północnej Afryce i Syrii.

Skutkiem tego stanowiska Francji są we Włoszech nastroje niemal że wojenne. Dał im wyraz minister Grandi, powiedział to bez obłonek wybitny faszysta Dela-

croix, a potwierdził w swej mowie florenckiej sam Mussolini, sławiąc „piękno“ mitraljez, okrętów i armat. Jeszcze nie grożą Włochy Francji wojną, ale już jej grożą... porozumieniem a nawet przymierzem z Niemcami i przypominają, że „traktaty nie są wieczne“, „Ren jest drogą otwartą“.

Nie dobrego dla Europy z tego sporu poważnionych sióstr nie wyniknie, jeśliby miał trwać dłużej i przybierać na ostrości. Niemcy oczywiście nie omieszkają go podsycać, bo to woda na ich młyn, natomiast Anglija usiłuje pośredniczyć między obu państwami, ale czy szczerze i bezinteresownie, to kwestja. Zdaje się nie ulegać wątpliwości, że z czasem pewne ustę-

Kto wygrał wybory na Górnym Śląsku.

Jedna z gazet warszawskich pisze o wyniku ostatnich wyborów do Sejmu śląskiego artykuł, wyjaśniający dokładnie nową sytuację. Artykuł ten drukujemy bez zmian. Red.

Prasa sanacyjna robi dobrą minę i próbuje dowodzić, że p. Grażyński przez wybór 10 posłów odniósł jakoby zwycięstwo. Ponieważ także i Korfanty jest z wyborów zupełnie zadowolony, a Niemcy też się nie skarżą, przeto powstaje pytanie:

Kto właściwie wygrał?

Sądźmy, że najprostszą odpowiedź na to pytanie dadzą cyfry porównawcze poprzedniego Sejmu śląskiego z obecnym.

Do przewrotu majowego skład Sejmu śląskiego był następujący:

Korfanty	17
P. P. S.	8
N. P. R.	7
Bezpartyjni	2
Niemcy narod.	12
Niemiecy socjaliści	2
Razem	48

Panu wojewodzie Grażyńskiemu, którego dał Śląskowi przewrót majowy, udało się dokonać rozłamu w grupie Korfantego i N. P. R. Z pierwszej pozyskał 6, z drugiej 2 posłów, oraz jednego z bezpartyjnych. Po rozłamie w P. P. S. z końcem r. 1928 większość śląskich posłów socjalistycznych z Biniszkiwiczem na czele przeszła do B. B. S.

Po tych zmianach oblicze poprzedniego Sejmu bezpośrednio przed jego rozwiązaniem było następujące:

B. B.	9
B. B. S.	5

wa ze strony Francji okazała się konieczna. Rząd francuski nosi się z podobno z zamiarem odstąpienia Włochom pewnej części posiadłości francuskich w Tunisie. Tę niewątpliwie spowodowało odprężenie stosunków włosko-francuskich.

Lecz faszyzm wzbudził we Włoszech tak wielkie apetyty, tak potężne aspiracje, że wątpić trzeba aby nawet cały Tunis zdołał je zaspokoić i skłonić do zaprzestania zbrojeń. Briand zapewne nie doczeka się realizacji swej wzniosłej ale jeszcze mocno nierealnej unji państw europejskich. Surmy wojenne coraz częściej zagłuszają głos anioła pokoju. I nietylko jeden Mussolini sławi „piękno mitraljez“

J. Gierski.

Korfanty	11
N. P. R.	5
P. P. S.	3
Niemcy narod.	12
Niemiecy socjaliści	2
Bezpartyjni	1
Razem	48

Czyli, że p. Grażyński bez wyborów stworzył sobie partję, złożoną z 14 posłów.

Stan obecny będzie następujący:

Korfanty	13
Sanacja	10
B. B. S.	0
P. P. S.	4
N. P. P.	3
Niemcy narod.	15
Niemiecy socjaliści	1
Komuniści	2
Razem	48

A więc:

- 1) Korfanty zyskał 2 mandaty.
- 2) P. Grażyński dorobił 1, ale stracił 5 bebesowców, czyli na czysto stracił 4.
- 3) N. P. R. straciła 2.
- 4) P. P. S. zyskała 1.
- 5) Niemcy narodowi zyskali 3.
- 6) Niem. socjaliści stracili 1.
- 7) Komuniści zyskali 2.

Przyjąwszy, że 2 mandaty stracone przez N. P. R. odzyskał Korfanty, a 1 mandat socjalistów niemieckich skutkiem bloku dostał się P. P. S., dochodzimy do ostatecznego rezultatu, że **sanacja straciła 4 mandaty, z których 2 wzięli Niemcy, a dwa komuniści.** Przepadł także polski mandat bezpartyjny na rzecz Niemców.

Tak wygląda zwycięstwo p. Grażyńskiego. Z poprzednim Sej-

mem nie mógł sobie poradzić i rozwiązał go. Czy poradzi sobie z obecnym, w którym będzie miał o 4 zwolenników mniej?

Wspólny front ludowy

Mimo, że daliśmy już w numerze wtorkowym krótkie streszczenie uchwał, powziętych na ostatnim posiedzeniu stronnictw włościańskich, niżej podajemy dosłowną treść tych uchwał, ze względu na ich doniosłość. Red.

Kluby parlamentarne PSL „Wyzwolenia“, Stronnictwa Chłopskiego i PSL. Piasta, na wspólnym posiedzeniu dnia 16 maja powzięły następującą uchwałę:

1) Kluby ludowe witają z zadowoleniem i uznaniem utworzenie wspólnego frontu ludowego przy wyborach samorządowych, widząc w tem dalszy krok na drodze ku zjednoczeniu ruchu ludowego.

2) Kluby ludowe postawiają utrzymać dotychczasowy stosunek ścisłej współpracy z innymi ugrupowaniami centrum i lewicy, celem obrony praworządności oraz politycznych i gospodarczych interesów mas pracujących.

3) Wobec tego, że Rząd p. W. Sławka nie uczynił ani nie czyni nic w celu przywrócenia w Państwie normalnych stosunków, w pierwszym zaś rzędzie przywrócenie praworządności, że jest bezczynny lub bezradny wobec kryzysu gospodarczego w kraju, zwłaszcza zaś wobec katastrofalnego położenia w rolnictwie — kluby ludowe nie mają zaufania do tego Rządu, a to tembardziej, iż zasiada w nim minister, któremu Sejm w sposób formalny, konstytucyjnie przewidziany, wyraził wotum nieufności.

4) Kluby ludowe oświadczają gotowość rzeczowego rozpatrzenia na drodze Konstytucji przewidzianej tych zmian konstytucji, które są konieczne do zapewnienia należytego funkcjonowania naczelnych władz państwowych, a mieszczą się w ramach ustroju demokratyczno-parlamentarnego, natomiast wobec jawnych, a bezkarnych gróźb zamachu stanu i wobec jawnych, a bezkarnych nawoływań do narzucenia Polsce ustroju drogą gwałtu w jakiegokolwiek formie — kluby ludowe widzą się zmuszone oświadczyć, iż milionowe rzesze ludu wiejskiego, przez te kluby reprezentowane, nie uznająby przepisów drogą gwałtu narzuconych ani zarządzeń władz, opartych na takich aktach gwałtu.

5) Stosowana na wsi systematycznie przez obóz rządowy metoda przysparzania sobie zwolenników drogą nacisku administracyjnego, kar i szykan prowadzi do zabicia godności osobistej i obywatelskiej wśród ludu, a kupowanie głosów i sumień za korzyści materialne — do spodlenia słabszych jednostek.

Kluby ludowe uważają za jedno z najważniejszych i najpilniejszych zadań ruchu ludowego podjęcie energicznej walki przeciw tym metodom w obronie zdrowia moralnego wsi i godności obywatelskiej ludu polskiego.

6) Wobec powtarzających się aktów terroru, stosowanych bezkarnie niejednokrotnie na oczach władz, przez bojówki „sanacyjne“ przeciw zebraniom, zwoływany przez posłów i działaczy ludowych, kluby ludowe oświadczają, że w razie dalszego stosowania tych środków gwałtu, zwróconych przeciw ruchowi ludowemu i tolerowania ich przez władze nie będą mogły w dalszym ciągu powstrzymać wsi od chwycenia się środków samoobrony.

WHITMAN CHAMBERS.

ŚLADAMI RĘKAWICZKI

Powieść amerykańska

(Przedruk wzbroniony.)

Leżał tak przez godzinę, rozpałmięty blyskawiczne wypadki ostatnich dwudziestu czterech godzin. Naogół rad był z roli, jaką odegrał, pomimo że, myśl o zbitych bandytach nie dawała mu spokoju. Okazał się godnym zarówno przydomku Don Kojota jak Don Kiszota.

Prześladowały go dwa pytania. Kto usiłuje zrujnować Dorringtona i zamknąć Buckaroo? Dlaczego wbrew planowi Dorringtona nie dokopał się do starego gniazda rudy?

Trudno było odpowiedzieć na te pytania, nie znając sytuacji. Je-

dnakże miał silne, nieodparte wrażenie, że pozostają one w ścisłym związku. I mówiło mu coś, że Ben Burke należy do wrogiego obozu. Z pewnością nie gra w intrydze kierowniczej roli — za głupi na to — ale ma w niej udział. To nie ulega wątpliwości.

— Hej, udala mi się awantura — dumal wesoło Don Kojot. — Bajecznie bogata kopalnia! Stary bronni się przeciwko przeważającym siłom. Nigdy jeszcze nie widziałem takiej ładnej dziewczki. Ładnej?! Nie, to właściwie nie to. Ma spojrzenie Monny Lizy. Coś mi mówi, że będę z tej posady zadłobiony. Hej! Dobrze mi tu będzie, jak u Pana Boga za piecem.

Było już południe, kiedy obudził go kuchcik i powiedział, że Dorrington czeka, żeby go odpro-

wadzić do kopalni. Lawrence udał się do domu i zastał na ganku samą tylko Gayle. Miała na sobie granatową zarzutkę i wysokie buciki.

— Ojciec i pan Burke przegładają rachunki — rzekła z uśmiechem — i wydelegowali mnie w zastępstwie, żebym odprowadziła pana do kopalni.

Don Kojot zajrzał jej w oczy, i jego młoda twarz rozjaśnił prostoduszny uśmiech.

— Niech mi pani wierzy, że jestem w tej chwili najszczęśliwszym człowiekiem na świecie.

Dziewczyna oprowadziła go po zabudowaniach kopalnianych. Widział było, że jest nie w humorze. Rzadko się odzywała i to tylko wtedy, gdy trzeba było coś wyjaśnić. Zachowanie się jej nappełniło go zdumieniem. Dziewczyna w jej

wieku, jeszcze taka dziewczyna, powinna być wesoła jak ptak. Usta Gayle Dorrington stworzone były do uśmiechów, a serce do szczęścia. Zrobiło mu się jej żal i uczucie to spotęgowało jeszcze chęć rzucenia się w wir walki dla dobra jej ojca.

Pokazawszy, mu zabudowania, wyszła na stromą ścieżkę, prowadzącą na szczyt wzgórza.

— Może pana zainteresują szczątki starego szybu i odkrywka — rzekła tonem wyjaśnienia.

Lawrence skinął głową, chociaż w danej chwili więcej go zajmowały pewne problemy, związane z Buckaroo niż szyby i odkrywki. Niebawem minęli mały wentylator. Lawrence poczuł zapach grochu i jednocześnie uderzył mu w twarz silny pęd powietrza.

(Ciąg dalszy nastąpi.)

VII. Zwyczajny Kongres PSL. „Piaśt”

Stosownie do postanowień statutu organizacyjnego, odbędzie się VII. zwyczajny Kongres Polskiego Stronnictwa Ludowego „Piaśt”

w dniach 8 i 9 czerwca 1930 r.
w Krakowie

w sali Stowarzyszeń robotniczych, przy ulicy Andrzeja Połockiego 11, z następującym porządkiem dziennym:

1. Otwarcie Kongresu — prezes Wincenty Witos.
2. Powitanie uczestników Kongresu — senator Andrzej Średniewski.
3. Referat polityczny — prezes Wincenty Witos.
4. Dyskusja i uchwały.
5. Referat gospodarczy — senator prof. dr. Leon Marchlewski.
6. Dyskusja i uchwały.
7. Zmiana statutu (ewentualnie).
8. Wybór członków Rady Nacz.
9. Wnioski.
10. Zamknięcie Kongresu.

Szczegółowy program obrad Kongresu wraz z zaproszeniem, zostanie przesłany uprawnionym delegatom do wzięcia udziału w obradach Kongresu w myśl art. 29 statutu organizacyjnego.

Za Zarząd Główny P. S. L. „Piaśt”
Wincenty Witos.

Podziękowanie za nagrodę.

Wielce Szanowny Panie Senatorze,
Wiktorze Kulerski!
Proszę, przyjm odemnie niżej podpisanego starca, szczerą podziękę — w słowach — Bóg wielki zapłać! za szczerobliwy dar, który odebrałem dnia 7-go maja 1930 r. w postaci 25 zł. tytułem nagrody za pilne czytanie „Gazety Grudziądzkiej”. Ten szczerobliwy postępek Szanownego Pana Senatora niech pobudzi Lud Polski do jednoczenia się w wielki Obóz Ludowy, którego nikt nie przelamie.

Tak nam Boże dopomóż, Amen.
Wojciech Jarmużek,
p. Krotoszyn.

Radjoprogram z Warszawy.

Niedziela, 25. 5.: 10,15 naboż. z Poznania; 12,10 poranek muzyczny; 14,00 pogadanka dla gospodyń wiejskich; 14,30 odczyt: Walka ze szkodnikami roślin; 15,00 odczyt: O niezmiarece i musze szwedzkiej; 15,20 muzyka; 16,00 odczyt: Co to jest zwierzę szkodliwe i zwierzę pożyteczne?; 17,05 odczyt: Ostatni Sejm Królestwa Polskiego (1830); 17,30 koncert popołudniowy; 19,40 odczyt: Dlaczego kocham dziecko?; 20,15 koncert wieczorny; 23,00 muzyka tan.

Poniedziałek, 26. 5.: 16,45 płyty gramof.; 17,45 muzyka lekka; 19,10 skrzynka pocz. roln. i giełda roln.; 20,00 przemówienie min. Prystora w związku z „Tygodniem Dziecka”; 20,15 koncert wieczorny; 23,00 muzyka salonowa.

Wtorek, 27. 5.: 12,10 radjowy poranek szkolny; 16,15 muzyka z płyt gramof.; 17,45 koncert popołudniowy; 19,10 giełda rolnicza; 19,50 transm. z Teatru Wielkiego w Poznaniu.

NAJCIEKAWSZE Z DNIA Z Polski.

POGRZEB Ś. P. BISKUPA LISIECKIEGO.

W niedzielę odbyła się w Katowicach uroczysta eksportacja zwłok ś. p. ks. biskupa dr. Arkadiusza Lisieckiego z willi, w której zamieszkiwał, do kościoła św. Piotra i Pawła. Ołbrzymi pochód, złożony z oddziałów wojska, policji, organizacji i towarzystw kościelnych, zajął kilometrową przestrzeń. W kościele złożono trumnę na katafalku, poczem duchowieństwo odprawilo modły żałobne. Złożenie zwłok do grobowca w kaplicy kościoła św. Piotra i Pawła odbyło się w poniedziałek.

MILJONOWE OSZUSTWA NIEMIECKIE NA POMORZU.

W Chełmży na Pomorzu w tamt. cukrowni, która nawiasem mówiąc, jest największą cukrownią w Europie, a która należy do akcjonariuszów Niemców, wykryto olbrzymią aferę oszukańczą. Oszustwo to polegało na tem, że zarząd cukrowni do dostarczanych plantatorom buraków, nawozów sztucznych, dosypywał 25 proc. piachu, sprzedając następnie ten sfałszowany nawóz sztuczny jako pełnowartościowy. Tego rodzaju fałszerstwo uprawiano już od szeregu lat, oszukując plantatorów na miliony złotych, oraz powodując przez to stałe zmniejszanie się plonów. W jednym tylko roku cukrownia ta sprzedała plantatorom ponad 40 tysięcy centnarów takiej sfałszowanej saletry. Dodać należy, że w zarządzie tej cukrowni zatrudnieni byli sami Niemcy. Dotychczas aresztowano i osadzono w więzieniu dyrektora cukrowni i inżyniera chemika, obaj Niemcy. Śledztwo w tej sprawie toczy się dalej.

ZAMACH WYWROTOWCÓW.

W czasie zebrania Związku Obrońców Podkarpacka, urzędowego w Boryslawiu ku czci 11 rocznicy uwolnienia zagłębia naftowego od inwazji ukraińskiej, nieznany sprawca rzucił z zewnątrz przez okno do sali granat ręczny. Na szczęście granat nie eksplodował, jednakże wobec powstałego zamieszania akademię przerwano. — Sprawy narazie nie ujęto, jednak nie ulega wątpliwości, że dokonali tego wywrotowcy ukraińscy.

STRAJKI PODATKOWE.

Strajki podatkowe z powodu nadmiernych obciążeń zdarzają się ostatnio coraz to częściej. W przeszły czwartek odbył się taki jednodniowy strajk protestacyjny w Pułusku, woj. warszawskiego. Stały przedsiębiorstwa przemysłowe, warsztaty rzemieślnicze, zamknięto sklepy, nawet butki z wodą sodową.

„OGONKI” WEKSLOWE.

Znamiennym objawem kryzysu i trudności płatniczych w Łodzi było zgromadzenie się onegdaj przed tamtejszym sądem grodzkim falangi osób, ubiegających się o klauzule wykonawcza. Długość „ogonka” wekslowego wynosiła około 30 metrów.

WILKI W POW. ZDOLBUNOWSKIM.

Do nadzwyczajnych ze względu na obecną porę roku wypadków należy zaliczyć fakt pojawienia się w powiecie zdolbunowskim wilków. Onegdaj rozszarpały one we wsi Stopia dwa konie, pasące się na łące.

NOWY REKORD POLSKI.

Według sprawozdania sądów grodzkich z całej Polski, w roku ubiegłym wpłynęło do sądów półtora miliona spraw karnych, z czego przeszło 80 proc. już załatwiono. Jeżeli się zważy, że Polska, licząca 30 milionów mieszkańców, ma aż półtora miliona spraw karnych, czyli, że co 20 mieszkaniec ma sprawę karną, to jest to wprost przerażający objaw. Należy bowiem jeszcze wziąć pod uwagę, że od liczby 30 milionów należy odliczyć dzieci, wobec czego śmiało przyjąć można, że co 15 obywatel ma jakąś sprawę karną. — Prześcienneliśmy dawniejszy pruski „Polizeistaat”.

Ze świata.

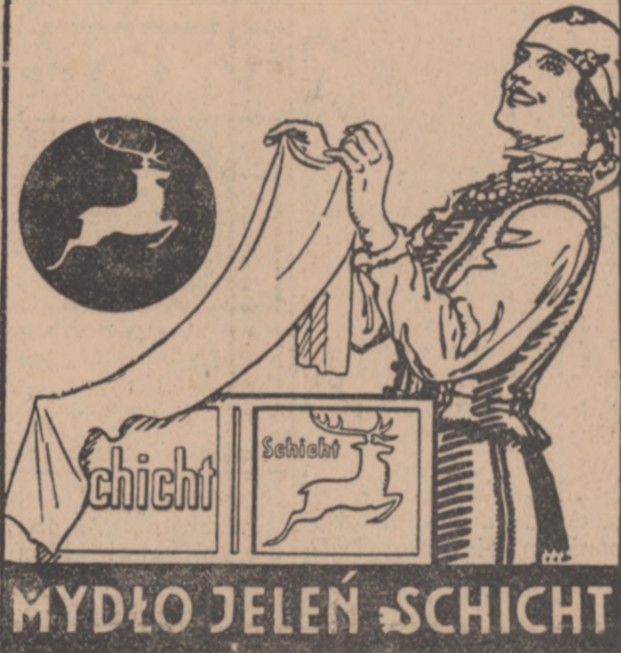
JAK POLACY Z POGRANICZA SOWIECKIEGO UCZCILI ŚWIĘTO NARODOWE.

Jak żyją ludzie za kordonem bolszewickim, o tem już niejednokrotnie pisaliśmy. A oto nowy obrazek, który miał miejsce w dniu 3-go maja. W czasie obchodów święta narodowego po stronie polskiej, z tamtej strony płynęła potężną falą masy wynędzniałych postaci, które usiłowały podejść jak najbliżej ku kopcom granicznym, by choć z daleka spojrzeć na obchód święta narodowego. Ludziom

Marysiu,
na płacz mi się zbiera, gdy patrzę jak moja droga bielizna żółknie i rozsypuje się po każdym praniu, i z czego to?

Franiu, szkoda twych oczu, ale szkoda i bielizny. Moja bielizna jest ciągle jak nowa, ale też ja używam tylko

MYDŁO JELEŃ SCHICHT

tym zastąpiły drogę oddziały straży bolszewickich, które nahałkami i kolbami usiłowały ich rozpedzić. Jednak chęć zobaczenia choćby skrawków sztandaru białego - czerwonego, usłyszenia pieśni polskich i hymnu Rzeczypospolitej była silniejszą od bolesnych razów. Tłum nie ustępował i napierał dalej. Ze strony polskiej odezwaly się wołania pod adresem bolszewików, by ci zezwolili zbliżyć się nie-szczęśliwym ku granicy, by mogli chociaż porozmawiać ze swoimi krewnymi i znajomymi z polskiej strony. W odpowiedzi na te wezwania, jeden z komendantów oddziału bolszewickiego odparł drwiąco: „Gdybyśmy ich puścili ku granicy bliżej, to napewno żadenby już nie wrócił do nas z powrotem”. Gdy orkiestra polska zaczęła grać „Kto się w opiekę” i „Serdeczna Matko”, wówczas z tłumu zebranego po tamtej stronie zerwał się mroźny krzyk i płacz. Przez cały czas, gdy orkiestra grała, to wszyscy z tamtej strony, wiele ich tam było, tak żydzi, jak i prawosławni, razem z Polakami padli na ziemię i leżeli krzyżem. Wówczas przybyłe wezmocnionej sile oddziały bolszewików zaczęły szarżować na bezbronnych. Wśród świstu nahałek słychać było szloch i krzyki o miłosierdzie. Długo było słychać te jęki i krzyki.

STRAŻ OGNIOWA NIE CHCE GASIĆ POŻARU.

Na przedmieściu Nashville w Stanach Zjedn. wybuchł pożar w pewnym domu. Na miejsce pożaru przybyła miejscowa straż pożarna, gotując się do walki z żywiołem. W tej chwili, dowódca oddziału, poznawszy, że płonący dom należy do właściciela, który nie opłaca różnych danin na utrzymanie straży pożarnej, wydał rozkaz powrotu. Strażacy załadowali z powrotem węże, drabiny i bosaki na wozy i odjechali spokojnie. Kiedy przybyła inna straż, z domu pozostały tylko

zgliszcza. Szkody obliczają na przeszło 35 tysięcy dolarów.

STRASZLIWE KŁĘSKI ŻYWIOŁOWE.

W niedzielę wieczorem przeszły nad kilku stanami południowymi Stanów Zjednoczonych trąby powietrzne, połączone z gwałtownymi ulewami i powodziami, powodując ogromne straty materialne. W wielu miejscowościach zostały zniszczone plantacje. Wiele jest ofiar w ludziach. Na rzece Missoury w ciągu dwóch dni woda podniosła się o 6 i pół metra, skutkiem czego nastąpiła straszliwa powódź. Z południowej i południowo-wschodniej Francji nadchodzą niepokojące wiadomości o wzbieraniu rzek.

Dalsze rozdzielanie nagród

— po 25 złotych pomiędzy Czytelników, odbędzie się w pierwszych dniach czerwca rb. Należy zatem postarać się obecnie o jednego nowego abonenta, by w razie odnalezienia pieczątki, mieć prawo do nagrody.

Kosy znane na obu półkulach.

Z nadchodzącym sezonem kosy zjawil się w naszej administracji właściciel fabryki sławnych na cały świat kos Pleszewskich, by zawiadomić nas o wznowieniu wyrobu swoich świetnych kos. Kosy te istotnie zdobyły sobie uznanie w całym świecie a na dowód pokazał nam stopy zamówień i podziękowań nietylko z Polski, ale i z zagranicy, a mianowicie z Niemiec, Francji, a nawet z Brazylii. Śmiało można przeto powiedzieć, że kosa pleszewska zdobyła sobie prawo obywatelstwa na całym świecie. To też kosy te śmiało możemy zalecić naszym Czytelnikom, przyczem zwracamy uwagę na ogłoszenie kos pleszewskich w dzisiejszej Gazecie.

* SESJA SEJMU ZOSTAŁA ZWOŁANA. — lecz czy nie zostanie natychmiast na przeciąg jednego miesiąca odroczone?

Czy zostanie w najbliższych dniach zamknięta?

— Czy Sejm nie zostanie w najbliższych dniach rozwiązany?

Oto są pytania, na które „Gazeta Grudziądzka” przyniesie odpowiedź w miesiącu czerwcu.

To też, kto sobie zapisuje Gazetę tylko na przeciąg jednego miesiąca — ten winien teraz corychlej na następny miesiąc zapisać.

Ciekawe cyfry

Omawiając udział społeczeństwa w obronie powietrznej Państwa, p. dyr. Władysław Baliński przytacza szereg bardzo ciekawych cyfr, dotyczących wydatków rocznych w lotnictwo w poszczególnych państwach, a więc: Stany Zjedn. 637 milj. zł., Francja 608 milj. zł., Italia 530 milj. zł., Rosja 322 milj., Polska 34 milj. złotych.

Dla lepszego zrozumienia tych olbrzymich cyfr wypada dodać, że na jednego obywatela przypada rocznie w Anglii 20 zł., we Francji 15 zł., w Italii 8 zł., w Czechosłowacji 2,5 zł., Rosji 2 zł., w Polsce 1,20 złotego.

W Polsce, która stoi pod względem naturalnych warunków rozwoju gospodarczego na 6 miejscu wśród państw kuli ziemskiej, każdy obywatel płaci na lotnictwo za ledwie 1,20 zł. tytułem podatków. Do tego dodać należy jeszcze kilka groszy, a to z pieniędzy, składanych w trosce o nasze lotnictwo przez część uświadomionych i przewidujących obywateli, czyli z funduszy L.O.P.P. Ale to jest już ten drugi rodzaj udziału społeczeństwa w obronie powietrznej Państwa — dobrowolny. Jest bardzo skromny, jeśli chodzi o pieniądze, ale dość wydatny, o ile przyrzeczy się pracy, jaką mamy do zainicjowania w tej kategorii świadczeń niepieniężnych, o ile zważymy, jak wzrasta zainteresowanie się dziedziną lotnictwa, świadomość jego znaczenia, chęć okazania mu pomocy.

Oby właśnie ta świadomość i chęć objęła jak największą liczbę obywateli naszych, a moc zawarta w ich opinii, wybucha, wyrывая skąd należy sumy, potrzebne na lotnictwo, abyśmy jako naród 30-miljonowy nie wlekli się gdzieś daleko w ogonie. Lotnictwo staje się przecież jednym z najpotężniejszych filarów nowoczesnego państwa, niezbędnych tak dla jego obrony, jak i dla jego rozwoju gospodarczego. Czy zdajemy sobie z tego dobrze sprawę, pokaże to VII Tydzień Lotniczy.

Informacje.

Nie jechać do Gdyni na roboty.

Ostrzegamy ludzi poszukujących pracy, aby nie przyjeżdżali teraz na zarobek do Gdyni dlatego, że urząd pośrednictwa pracy może dać zajęcie tylko robotnikom stałym, którzy pracowali już w poprzednich latach, i to nie wszystkim, a o nowych robotnikach mowy niema, żeby mogli znaleźć zajęcie. Często spotyka się takie obrazki, że niektórzy, co niedawno przyjeżdżali na zarobek, posprzedawali już nawet ubrania i pracy nie mogą dostać, jeżeli mają za co, to wracają, skąd przybyli; a którzy nie mają za co wrócić, to chodzą po sklepach i brząca o kawałek chleba, a jak nie mogą uzbierać, to używają różnych niegodziwych sposobów, aby żyć.

Ceny w Gdyni są takie: 1 kg. chleba żytniego 70-proc. 46 gr; słonina 4 zł; smalec amerykański 3.90 zł, wieprzowy 5 zł; ziemniaków korzec (100 kg.) 7 do 8 i pół zł; jajko 16 gr.

Biuro informacyjne Gminy Polskiej dla spraw wycieczkowych i turystycznych w Gdańsku.

Gmina Polska w Gdańsku otwiera Biuro informacyjne dla spraw wycieczkowych i turystycznych. Biuro to dostarcza przewodnika, da mu kwatery do przenocowania, wskaże restaurację, gdzie będzie mógł tania i dobrze się posilić. Biuro informacyjne ułatwi wszelkie formalności paszportowe u władz polskich, gdańskich, jak i zagranicznych.

Biuro informacyjne będzie przyjmować zamówienia na udział w wycieczkach zagranicznych organizowanych przez Polską Żeglugę, oraz sprzedawać będzie bilety na przejazdy statkami żeglugi przybrzeżnej. Biuro w porozumieniu z Dyrekcją Wystawy komunikacyjnej w Poznaniu organizować będzie wycieczki na wystawę komunikacyjną do Poznania, oraz wycieczki do Szwajcarii Kaszubskiej. — Biuro udzielać będzie informacji o wszystkich krajowych uzdrowiskach i będzie pośredniczyć w wynajmie mieszkań.

Za wszystkie te czynności, jak również za praktyczne wskazówki przy organizowaniu wycieczek, oraz za or-

ganizowanie samych wycieczek, Biuro nie pobiera żadnych opłat, mając za zadanie jedynie ułatwienie zwiedzania pamiątek polskich w Gdańsku i uchronienie zwiedzających przed wyzyskiem. Lokal Biura pomieszczony jest na Dworcu głównym w Gdańsku. Wszelką korespondencję należy kierować pod adresem: Biuro informacyjne Gminy Polskiej Gdańsk, Dworzec Główny. Listy adresować należy tylko po polsku, opłata, jak wewnątrz kraju.

Z okazji 35-lecia istnienia „Gazety Grudziądzkiej”!

Wydawnictwo „Gazety Grudziądzkiej” rozdziela co miesiąc nagrody pieniężne, po 25 złotych każda, pomiędzy tych czytelników, którzy pilnie czytają i rozpowszechniają Gazetę.

Ażby mieć prawo do nagrody, potrzeba: 1) pilnie przez cały rok abonować „Gazetę Grudziądzką”; 2) zjednać jej w ciągu roku przynajmniej jednego abonenta; 3) odnaleźć w „Gazecie Grudziądzkiej” odpowiednią pieczęć, przyznającą nagrodę.

WIADOMOŚCI BIEŻĄCE

Sobota, 24. maja 1930 r.

Sobota: Joanny i Afry. Wsch. sl. 3,54; zach. 8,00. Wsch. ks. 2,27; zach. 15,27.
Niedziela: Grzegorza, Urb. W. sl. 3,53; zach. 8,01. Wsch. ks. 2,37; zach. 16,45.
Poniedziałek: Filipa. Wsch. sl. 3,52; zach. 8,02. Wsch. ks. 2,50; zach. 18,08.

* **DZISIEJSZY NUMER „GAZETY”** wydajemy w powiększonej objętości. Zarazem dołączamy „Gościa Świątecznego”.

Województwa centralne.

Odsłonięcie pomnika poległych.

W niedzielę na polach pod Pakosławem w pow. ilżeckim odbyło się uroczyste odsłonięcie i poświęcenie pomnika poległych w bitwie, stoczonej dn. 19 maja 1915 r. z wojskiem niemieckim legionistów puławskich. Legion puławski utworzony przy armii rosyjskiej, po odezwie Mikołaja Mikołajewicza, stracił pod Pakosławem 40 zabitych i około 100 rannych, lecz mimo tego dzięki nadzwyczajnemu męstwu zdobył okopy niemieckie. Nie otrzymawszy jednak pomocy oddziałów rosyjskich, ustąpił przed przeważającymi siłami armii niemieckiej. Po odprawieniu mszy kazanie wygłosił ks. Malinowski, poczem starosta ilżecki dr. Golezewski złożył hołd poległym legionistom.

Następnie prezes Federacji gen. Górecki wygłosił przemówienie, w którym zaznaczył, że walka pod Pakosławem była jednym z etapów różnych dróg, którymi żołnierz polski szedł do niepodległości Ojczyzny. Z walk tych, toczonych przez legionistów, wyszła Polska wolna i zjednoczona. Po uroczystości gen. Górecki udekorował fundatorkę pomnika, właścicielkę majątku Pakosław, Janinę Smoleńską, Złotym Krzyżem Zasługi.

Katastrofa samochodowa.

Miedzy Aleksandrowem i Łodzią szło nbiegłej niedzieli szosą 2 ludzi podchmielonych, którzy nie zważając na sygnały ostrzegawcze samochodu, którym jechał p. Bogatko z Warszawy, nie usunęli się z drogi. Obaj wpadli pod samochód i ponieśli śmierć na miejscu. Tłum rzucił się na szofera i p. Bogatka, usiłując ich zlynaczyć, przychem szofer został pobity do krwi. Od samosądu tłum uratował automobilistów dopiero oddział policji.

Budowa szos pod Warszawą.

W ciągu roku bieżącego zostanie wykonanych na przestrzeni woj. warszawskiego cały szereg nowych szos na długości łącznej około 80 km. Pozatem zostanie zmieniona nawierzchnia szeregu dróg okolicy Modlina, Ołtarzewa i Jabłonny. Materiał brukarski, przeznaczony na te drogi, już zwieziono i roboty częściowo rozpoczęto. Prace te dadzą zajęcie dużej ilości bezrobotnych.

Skazanie komunistów.

Siedmiu członków komunizującej partji Selrobu sąd okręgowy w Lublinie skazał: Stefana Makówkę, Wasyla Kossaka i Pawła Szczerbaka po 6 lat ciężkiego więzienia, Mirona Niedopada i Filipa Kliniuka po 4 lata, Mikołaja Hawrylaka na 2 lata ciężkiego więzienia.

Soltys morderca rodziny gajowego.

Jak donosiliśmy, nieznanymi sprawcy dokonali zabójstwa Jasińskiego, gajowego majątku Żelazów w pow. wieluńskim, oraz syna jego 16-letniego Czesława, których znaleziono zamordowanych w leśniczówce. Śledztwo wykazało, że mordercami byli soltys wsi Konty, A. Konat, oraz mieszkaniec tej wsi W. Pisarczyk. — Obaj przyznali się do zbrodni.

Małopolska.

Unieszkodliwienie ukraińskie; organizacji wojskowej.

Władze bezpieczeństwa dokonały o-negdaj likwidacji Ukr. Org. Wojsk., działającej na terenie powiatów rówieńskiego i kostopolskiego. Ogółem aresztowano 23 osoby. Podczas rewizji przeprowadzonej w domach aresztowanych, znaleziono obfity materiał dowodowy. Jest to pierwsza tego rodzaju likwidacja w tem województwie, która zarazem dowodzi, że U. O. W. rozszerza swą zbrodniczą działalność z Małopolski Wschodniej na teren Wołynia.

Krwawa rubryka na wsi.

W Berezowie Średnim, w pow. kolomyjskim, zamordował Wasyl Malkowicz Mikołaja Romańczyna, zadawszy mu kilka pchnięć nożem w okolicę serca. Przyczyną zbrodni była zniewaga słowna. Morderca zbiegł i nie zdołano go dotąd ująć.

W Łopuszance Lechniowej, pow. Turka, bracia Semko i Stefan Żukowie zamordowali Fedję Firyka, z którym oddawna wiedli spór o prawo przejazdu przez jego podwórze.

Na Wasyla Negruka napadło na drodze w Dżurowie, w pow. śniatyńskim, trzech młodych chłopców, którzy grożąc mu zastrzeleniem, zrabowali 15 zł, serdak i dokumenty, poczem zbiegli.

Na wracających do domu drogą pod Cichawką w pow. bocheńskim Jana i Józefa Plachtów napadło 5-ciu osobników, którzy pobili ich i pokaleczyli tak dotkliwie, że Jan Plachta zmarł. Tłem napadu była zemsta osobista.

Trzech zamaskowanych i uzbrojonych w rewolwery bandytów napadło na dom Aleksandra Milana, kierownika szkoły w Wielopolu w pow. ropczyckim. Bandyci postrzelili Milana, a po steroryzowaniu domowników, o-brabowali Kasę Stefczyka, zabierając z niej około 2000 zł.

Co to jest „TOGAL”?

Tabletki-Togal są skutecznym środkiem przeciwko reumatyzmowi, podagrze, grypie, bólowi nerwowemu i bólowi głowy, migrenie i przebiegniom.

Nie wyrządza sobie szkody, używając innych małowartościowych środków. Według rejentalnego poświadczenia przeszło 6000 lekarzy wyraziło swoje uznanie dla skuteczności działania Togalu. — Nabyć można we wszystkich aptekach. nr. registr. 1364. Cena Zł. 2.

Wies małopolska jednoczy się przeciw sanacji.

Ostatnio na terenie Małopolski odbyły się i odbywają się bardzo liczne zjazdy i wiece P.S.L. „Piasta”, które manifestują swą łączność przeciwko uciskowi sanacyjnemu.

Ludność gromadnie wstępuje w szeregi Polskiego Stronnictwa Ludowego. Zebrania takie odbyły się w Otfinowie pow. dąbrowski, w Jasle, w Limanowej, w Myślenicach, w Stopnicy, w Pilźnie, w Wierchosławicach i t.d. Na wszystkich zebraniach uchwalono rezolucje, potępiające dzisiejszy system rządzenia, oraz odzwierciadlające obecne ciężkie położenie wsi.

Nieprzyzwoitość.

Mimo, że rokowania o zjednoczenie ruchu ludowego toczą się a sprawa ta wchodzi na coraz to realniejsze tory — niektórzy przedstawiciele rokujących ze sobą stronnictw chłopskich nadal o tem nie chcą pamiętać. Można to powiedzieć o ulotce przedwyborczej dotyczącej okręgu lidzkiego, a wydanej przez Stronnictwo Chłopskie i dołączonej do „Gazety Chłopskiej”. W ulotce tej z fotografią kandydata z listy nr. 10, „męczennika za sprawę chłopską” Adolfa Dubrownika (skazanego za robotę antypaństwową) Stronnictwo Chłopskie z Lidy uważało za najbardziej rzecz wskazaną zaatakować najmocniej listę nr. 25 „Piasta”. To już całkiem nieprzyzwoicie. Cóż na to władze naczelne Stronnictwa Chłopskiego?

Kresy Wschodnie.

Bratobójstwo.

Zaścianek Grygizki na Wileńszczyźnie był widownią wstrząsającej zbrodni tem potworniejszej, że ofiarą padł młody chłopiec z rąk własnego brata. W stodole należącej do gospodarza Saswila, w czasie wywożenia nawozu powstała kłótnia między zajętym tą pracą braćmi Józefem i Edwardem Saswilami. W pewnym momencie Edward S. trzymanymi widłami tak silnie pchnął w głowę o dwa lata młodszego od siebie Józefa, że ten padł trupem niemal na miejscu. Bratobójcą, liczącym zaledwie lat 18, zajęła się policja.

Kto wygrał w loteryję?

I-szy dzień.

80 000 zł. Nr. 76591.
20 000 zł. Nr. 53 641.
10.000 zł.: Nr. 23.514.
Po 1 000 zł. Nr. 38.096, 40.507, 80.324, 83.753, 144.319, 152.301.
Po 500 zł.: 53.322, 74.386, 79.461, 112.448, 140.945, 7540, 6166.
Po 300 zł.: 2.507, 29.48, 12.139, 35.882, 38.751, 52.222, 35.882, 67.945, 68.399, 84.464, 101.677, 123.472, 162.340, 162.433, 171.659, 179.618, 202.871, 12168, 34912, 65497, 94918, 163648.
Po 200 zł.: 2216, 6383, 21.441, 23.825, 30.797, 47.437, 48.824, 83.761, 90.313, 91.212, 92.761, 94.681, 97.966, 104.662, 107.118, 109.456, 116.963, 117.496, 116.966, 123.494, 134.418, 147.167, 149.806, 173.015, 180.261, 193.627, 203.642, 206.721, 208.469, 24201, 28184, 31400, 31404, 85305, 98915, 104476, 112662, 129714, 136352, 146828, 156071, 157401, 158747, 161482, 169956, 204578.

Robotnik polski to Twój brat!

Nie żąda on od Ciebie jałmużny — tylko uznania jego pracy.

Nie odbieraj mu bytu przez kupowanie towaru obcego!

ZYCIE GOSPODARCZE

Notowania giełdowe z dnia 21-go maja 1930 r.

Ziemiopłody.	Placono złotych za 100 kilo:		
	Warszawa	Poznań	Lwów
pszenica	42.-	41.25	37.50
żyto	17.25	18.50	18.50
jęczmienia	19.50	21.50	16.50
jęczm. browar.	23.50	23.50	22.-
owies	17.50	17.-	16.25
mąki pszennej 65 ^o / _o	64.50	64.-	65.50
mąki żytniej 70 ^o / _o	33.50	31.50	35.-
otrąb pszennych	14.50	14.50	11.50
otrąb żytnich	10.25	12.-	9.50
Kuchy lniane	34.50	-	29.50
rzepak	26.50	-	-
słoma żytnia	8.50	3.50	8.50
ziemiaki jad.	-	-	-
groch polny	28.-	27.50	22.50
siano luźne I gat.	11.-	7.80	10.-

CHŁODNIA PORTOWA W GDYNI ROZPOCZYNA DZIAŁALNOŚĆ.

Pobudowana przez Państwowy Bank Rolny chłodnia portowa w Gdyni jest już gotowa do przyjmowania towarów, a mianowicie jaj, mięsa (bekonów) i masła. Chłodnia ta będzie prowadzona przez Spółkę „Chłodnia i Składy portowe w Gdyni” zorganizowaną przez Państwowy Bank Rolny. Celem ułatwienia eksportu, Państwowy Bank Rolny uruchomił udzielanie ulgowych kredytów lombardowych pod zastaw towarów złożonych w chłodni w wysokości 2/3 wartości towarów przy oprocentowaniu 8 proc. rocznie. Na jaja produkcji krajowej kredyty udzielane będą do wysokości 3/4 wartości towarów. Dla naszych eksporterów ważnym jest, że opłaty składowe i manipulacyjne w chłodni są specjalnie niskie. Chłodnia wyposażona jest w najnowsze zdobycze techniki chłodniczej, zabezpieczającej należyłą konserwację złożonych produktów.

140 STATKÓW POD BANDERĄ POLSKĄ.

Według podania kapitanatu portu morskiego w Gdyni, w ciągu ubiegłego roku zarejestrowanych było około 140 statków handlowych, odbywających żeglugę pod flagą polską.

KRYZYS WĘGLOWY.

W przemyśle węglowym sytuacja uległa w kwietniu pewnemu pogorszeniu. Zwiększył się wprawdzie nieco wywóz węgla przez Gdynię, ale zmniejszył do Czechosłowacji, Austrii i Węgier, co cyfrowo wygląda tem gorzej dla eksporterów, że węgla wywozimy więcej drogą lądową, i że wywóz ten jest rentowniejszy.

DZIWA GOSPODARKA CUKROWA.

Pomimo tego, że z produkcji własnego cukru wywozimy zagranicę wielkie ilości i do tego po cenach wprost smiesznie niskich, to jednak przywóz cukru do Polski w ciągu 1929 r. wzrósł bardzo znacznie. Podczas gdy w r. 1927 przywieźliśmy obcego cukru 58,2 t., a w r. 1928 — 33,7 t., to import w r. 1929 wyniósł 10 058,3 t. Prawie cały import był pochodzenia niemieckiego. Dziwna jest doprawdy polityka gospodarza rządu, który dopuszcza do wwozu cukry, gdy tymczasem nasze nadwyżki produkcji wywozi się prawie za darmo.

EKSPORT BEKONÓW Z POLSKI W KWIECNIU.

W kwietniu eksport bekonów z Polski natrafił na rynku angielskim na niezbyt pomyślne warunki dla wywozu, jednakowoż istnieją pewne nadzieje poprawy sytuacji, którą naogół należy określić jako słabą. Pomimo to, eksport bekonów osiągnął w kwietniu cyfrę 21 591 kwintali (kwint — 100 kg.), co stanowi poważny wzrost eksportu

w porównaniu do marca rb., kiedy to wyeksportowano 16 783 kwintali.

PODATKÓW WPŁYWA CORAZ MNIJ.

Wpływy podatkowe wyniosły w kwietniu br. 63 milj. 28 tysięcy zł, wobec 56 milj. 236 tysięcy w marcu br. Oznacza to wprawdzie wzrost o 6 milj. 702 tys. w porównaniu z marcem, ale na pozycję tę składa się o 15 milj. zł więcej z podatku dochodowego, którego rata przypadła właśnie na kwiecień. Natomiast monopole dały w kwietniu o 17 a podatki pośrednie o 3 milj. mniej niż w marcu. Zatem ogólny dochód z tych trzech źródeł jest w kwietniu o 13 milionów mniejszy niż w marcu.

BILANS HANDLOWY NA KWIECIEŃ.

Według obliczeń bilans handlu zagranicznego Polski (łącznie z W. M. Gdańskiem) w kwietniu rb. przedstawiał się jak następuje: Przywieziono w kwietniu 281.658 t. towarów o wartości 179 415 tys. zł. Wywieziono 1 353 640 tonn o wartości 208 949 tys. zł. Wynika więc, że wywieziono zagranicę towarów o 29 i pół miliona zł więcej, aniżeli przywieziono.

W porównaniu do poprzedniego miesiąca przywóz zmniejszył się pod względem wagonowym o 24 858 tonn, pod względem wartości o 15 545 tys. zł.

HODOWLA MORWY

na obszarze województwa krakowskiego rozszerza się coraz więcej. Stwierdzono, że obecnie rośnie tu przeszło 200 tys. sztuk morwy, w tem jednakże drzew starszych nadających się do hodowli jedwabników jest narazie dopiero 55 sztuk.

POŁÓW RYB MORSKICH W KWIECNIU.

Kwietniowe połowy ryb morskich na naszym wybrzeżu pod względem ilości przedstawiały się dość słabo, natomiast wartościowo były korzystniej-

ROWERY z MARKĄ „ŁUCZNIK”

DOSTĘPNE DLA WSZYSTKICH

PARYTOWE WYTWODNIE UZBROJENIA W WARSZAWIE
Fabryka Broni w Radomiu

GEN. PUZOSKI, SP. RZ. KAROL REIZIG, Warszawa, 100 Kiszka 22

Sprzedat:
Poznań, Przechleńca 7 Dr. K. HOHENAUER.
Warszawa, Ordynacka 9, D/H. A. JÓZEFIK i S-ka.

sze od połowów marcowych. Ogółem połowy wyniosły 2 560 kwintali wartości 343 000 zł.

WE WŁOSZECH ZNIESIONO PRAWIE ZUPEŁNIE USTAWĘ O OCHRONIE LOKATORÓW.

Skutki tego kroku nie dały na siebie długo czekać. W całych Włoszech rzucano się gwałtownie do budowy nowych domów i obecnie pół miliona robotników znajduje zajęcie przy wznoszeniu nowych domów.

PODZIĘKOWANIE.

Jenerał. Przd. „Radiumchemia” st. Joachimsthal
Warszawa, Śniadeckich 22.

Wyrażam W.Panom szczerze podziękowanie za kompres radowy „Radiumchemia”.

Chorowałem na uporezyw ischias tudzież obrzmienie kolana i zerwanie ścięgna w stawie skokowym. Bardzo cierpiałem i nie mogłem chodzić ani sypiać. Wszelkie lekarstwa i gorące okłady nie przyniosły mi żadnej ulgi. Dopiero okład radowy W.Panów sprawił, że cierpienia całkiem znikły, zmniejszyły się obrzęki, mogę już swobodnie chodzić i sypiać. Okład W.Panów jest dobrodziejstwem dla cierpiącej ludzkości.

(-) Inż. M. Kasperowicz
b. Senator Rzeczypospolitej
Warszawa, Senatorska 11.

MASZYNY DO SZYCIA 260,— ZŁ.

I gat. syst. „SINGER” do szycia i haftu, nożne, GABINETOWE, szyjące wpród i wstecz. Do maszyny załączamy bezpł. aparaty do haftu i cerowania

ROWERY 260,— ZŁ. wolnobieżne,

I gatunku na polskie drogi trwałej budowy o kierownicach ruchomych. Gwarancja 15-letnia. Wysyłka po otrzymaniu zadatku 25 zł., reszta za zaliczeniem. Dostawa na koszt firmy. Ostrzegamy nie przepłacać u pokątnych handlarzy. Przed kupnem żądajcie bezpł. cenników w pierwszym źródle krajowym:

Polska Spółka Maszynowa „DOBROMASZYN” Warszawa, Chmielna 32/35 G. — Otrzymujemy moc listów dziękczynnych.

Pamiętajcie, że kupno zegarka jest rzeczą zaufania!!!

Należy zwracać się do sił fachowych. — Ta miarodajna siła fachowa jest

Polska Spółka Zegarmistrzowska „Perfectwatch” — 3. Warszawa, Nowolipie 8, m. 25, skrzynka poczt. 577, która poleca zegarki z ameryk. złota

tylko za 8,— złotych

niezmiernie różniące się od prawdziwego złota 14 kar. Na listowne zamówienie wysyłamy natychmiast elegancki płaski zegarek wyregulowany do minuty, chód dzwiczny, z gwarancją 10-letnią, lepszego gatunku 10.50, 13, 18, 24, 30 zł. Z świec cyferbl. 9.50, 12, 15 i 18 zł. Zeg. kryty Ankiez z trzema kopertami amer. 16, 19, 24, 28, 35 zł. Zegarki niklowe CHRONOMETR 5.50 zł. Na rękę męskie i damskie z paskiem amer. 15, 17, 20, 24, 28, 35 zł. Zegarek kryty stalowy z trzema kopert. w. erk. nikił. tylko 10 zł. Łańcuszki z amer. złota 2, 4, 6 zł. Budziki stołowe 10.50, 12.50, 14.50, 16, 18 zł. Za koszta przesyłki płaci kupujący. Moc listów dziękczynnych.

Adresować: SKRZYŃKA POCZTOWA 577.

PERFECTWATCH

Chłopiec lat 16, z ukończoną

szkołą powszechną, uczciwy (dowód świad. szkolny) z bardzo ładnym charakterem pisma, poszukuje posady od 1 czerwca za małą opłatą miesięczną Zgłoszenia kierować do „Gazety Gruzdzkiej” pod nr. 105 og.

Poszukujemy

w każdej miejscowości właścicieli sklepów wszelkich branż, odsprzedawców, handlujących, oraz ludzi pragnących objąć przedstawicielstwo i sprzedaż sensacyjnego opatentowanego bezkonkurencyjnego „Hermes”. Kto widzi, kupuje. Stały zarobek uzupełniony, także jako świetny dochód poboczny. Po wszelkie szczegóły zwracać się listownie do firmy „Hermes”, Łódź, skrz. poczt. 392.

TRUSKAWIEC

Krzesowy Ziemiański Pensjonat „Kryśka”. Utrzymanie pierwszorzędne — ceny umiarkowane.

ZEGAREK ZE ZŁOTA

amerykańskiego, niezmiernie różniący się od prawdziwego złota 14-0 karat.

Tylko za zł. 6.95 zam. 100

Na listowne zamówienie wysyłamy natychmiast elegancki płaski zegarek (według powyższego rysunku) wyregulowany do minuty, chód dzwiczny, za 8-0 letnią gwarancją. 2 sztuki 13,—, 4 szt. 26,—, 6 szt. 43.50. — Lepszy gatunek 10,—, 13,—, 18,—, 24,—, 30,—. Ze świecącym cyferblatem 9.50, 12,—, 15,— i 18.—. Zegarek kryty Ankiez z trzema kopertami ameryk. 14,—, 16,—, 19,—, 24,—, 28,—, 35.—. Łańcuszki z ameryk. złota 1.50, 4,— i 6,— zł. Takież zegarki jak rysunek, niklowe: 5.75, 2 szt. 10.50.— Za koszta przesyłki płaci kupujący.

Hurt. skł. zegarków „CYMA”
Warszawa, ul. Dzielna 45.

Zegarek

z amerykańskiego złota

niezmiernie różniący się od prawdziwego złota 14-0 karatowego. TYLKO ZA ZŁ. 7.45 zamiast złotych 303.—.

UWAGA! Zegarków naszych nie należy porównywać z zegarkami reklamowanymi przez inne firmy.

Na listowne zamówienie wysyłamy natychmiast elegancki płaski zegarek (według powyższego rysunku), wyregulowany do minuty, chód dzwiczny, 8-mio letnia gwarancja, 2 szt. 14.—, 4 szt. 29.—, 6 szt. 43.—. Lepszy gatunek 10.—, 13.—, 18.—, 24.—, 30.—. Ze świecącym cyferblatem 9.—, 12.—, 15.— i 18.—. Zegarek kryty Ankiez z trzema kopertami ameryk. 15.—, 19.—, 24.—, 28.—, 35.—. Zegarki na rękę męskie i damskie ameryk. 14.—, 17.—, 20.—, 24.—, 28.— i 35.— zł. Łańcuszki z ameryk. złota 2.—, 4.— i 6.— zł. Takież zegarki jak rysunek, niklowe: 5.25, 2 szt. 10.—, 4 szt. 20.—, 6 szt. 29.— zł. Budziki stołowe: 10.—, 12.50 i 14.50 zł. Za koszta przesyłki płaci kupujący.

Przed. szw. zeg. „KOMERCJA”, Warszawa

ulica Dzielna 45 G. G.

Uwaga: Posiadamy setki listów dziękczynnych.

ZEGARKI

z amerykańskiego

złota „Amer. d’or”

niezmiernie się różni od

prawdziwego złota 14

kar. Tylko za zł. 8.75.

U w a g a : Zegarki nasze

nie mają nie wspólnego

z zegarkami innych

reklam. Wysyłamy

po początku za zalicze-

niem elegancki zegarek

Chód dzwiczny, na kamieniacz,

wyregulowany do minuty z gwa-

rancją 10-letnią, lepszego

gatunku 10.50, 13, 18, 24, 30 zł.

Ze świecącym cyferblatem

9.50, 12, 15 i 18 zł. Zeg. kryty

Ankiez z trzema kopertami

amer. zł. 16.75, 19, 22, 26, 30, 35, ręczne z

paskiem lepszego gatunku

20, 25, 37, 45, 55, 65. — Budziki

stołowe 15, 17, 20, lepszego

gatunku 25, 30 i 40 zł. Łańcuszki

z nowego złota po 2, 15, 3, 3.75, 4.85

i 6 zł. Zegarki reklamowe

Winkonkowe marki „Chronometr”

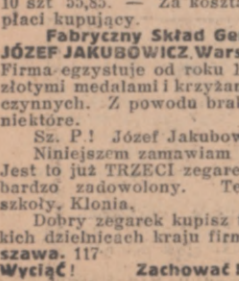
niklowe po cenie 5.87, 2

szt. 11.60, 3 szt. 17.20, 5

szt. 28.50, 7 szt. 39.50, 10

szt. 55.85. — Za koszta przesyłki

i opakowania płaci kupujący.

Fabryczny Skład Genewskich Zegarków
JÓZEF JAKUBOWICZ, Warszawa, Sienna 27, Oddz 117
Firma egzystuje od roku 1900. Nagrodzona wieloma
złotymi medalami i krzyżami. Mnóstwo listów
dziękczynnych. Z powodu braku miejsca zamieszczamy
niektóre.
Sz. P.! Józef Jakubowicz
Niniejszym zamawiam zegarek z ameryk. złota.
Jest to już TRZECI zegarek. Z poprzednich jestem
bardzo zadowolony. Teodor Bławat, kierownik
szkół, Klonia.
Dobry zegarek kupisz tylko w znanej we wszystkich
dzielnicach kraju firmie J. Jakubowicz, War-
szawa-117
Wyciąć! Zachować! Rekomendować!

Pierwszorzędne

Aparaty

fotograficzne

Olbrzymi wybór!

Foto-Greger

Poznań, ul. 27 Grudnia 20

Proszę żądać ilustr.

cenniki.

Oto czem

niezrównanej jakości wyrób krajowy

PEPEGE

bije Obuwie ludowe

w kolorze szarym, brąz., białym, beż lub czarnym
z przyszywaną podeszwą, na obcasie

Nr. 21-27 28-34 35-41 42-48

zł. 320, 370, 460, 520

z patentowaną podeszwą.

zł. 370, 420, 520, 580

Obuwie sportowe

w kolorze szarym, brąz. lub czarnym
z przyklejoną podeszwą

Nr. 21-27 28-34 35-41 42-48

zł. 380, 480, 600, 700

Pantofelki spacerowe

dziecięce lub dziewczęce
z deseniowego płótna,
na gumowym obcasie

Nr. 25-27, 28-34

zł. 560, 700

damskie z podwójnego płótna
deseniowego, z obwódka gu-
mową, na gumowym obcasie

Nr. 35-41

zł. 900

damskie z deseniowej płóciorki
podw. płótna, na wysokim obcasie drewn.

Nr. 34-41

zł. 1000

**ŻĄDajcie wszędzie tylko
MARKI „PEPEGE” z POKOWA**

PREMJE PIENIĘŻNE

Po 150, 75, 50 i 25 złotych rozlosują Kursy Samochodowe H. Prylińskiego wśród tych którzy do dnia 31 maja b. r. nadesłali swoje zgłoszenia.

Zamiast kosztownej reklamy, Dyrekcja Kursów postanowiła rozlosować pomiędzy zgłoszonych do konkursu wielką ilość nagród pieniężnych po 25, 50, 75 i 150 zł. Zgłoszenie do konkursu premjowego nie uważane będzie za zapisanie się na kurs i zgłaszających się do niego nie obowiązują. Zawiadomienia o rezultacie losowania i o wysokości premji przesyłane będą jeszcze przed zapisaniem się na kurs.

Wszystkie premje będą wypłacane gotówką natychmiast po zapisaniu się na kurs.

Tylko do 31 maja b. r.

przyjmowane będą zgłoszenia, w których należy podawać: imię i nazwisko, datę i rok urodzenia, dokładne miejsce zamieszkania, gmina, wieś, najbliższa poczta. Dokumenty lub dowody osobiste nie są wymagane. W liście jednak konieczne należy napisać: „Zgłoszenie do konkursu premjowego”.

Rozlosowanie premji odbywać się będzie dwa razy tygodniowo, zawiadomienia zaś o wyniku i wysokości premji wysyłane będą natychmiast po losowaniu. W ten sposób każdy dowie się o rezultacie jeszcze przed zapisaniem się na kurs.

Wszyscy obdarzeni premją będą mogli ukończyć kurs jeszcze przed żniwami.

Nauka obejmuje wszystkie przedmioty potrzebne do nabywania fachu szofera mechanika, a więc: przedmioty teoretyczne, zajęcia praktyczne i praca warsztatowa jak: ślusarstwo, montowanie, elektrotechnika, wulkanizacja, konserwacja wozu, własnoręczne rozbiórki i składanie wszystkich części samochodu, nakładanie gum i opon, przepisy policyjne oraz nauka jazdy, która odbywa się w ilości nieograniczonej na samochodach szkolnych różnych systemów i fabryk.

Nasi uczniowie otrzymują tak gruntowne i wszechstronne wykształcenie, że bez trudu uzyskują prawo jazdy.

Szkola nasza wydała tysiące dobrych posad.

Wszystkie zgłoszenia należy adresować:

Do Dyrekcji Kursów Samochodowych

H. Pryliński
Warszawa, Jerozolimska 27.

Chcesz otrzymać posadę?

MUSISZ UKONCZYĆ

KURSY FACHOWE

Korespondencyjne prof. Sekulowicza

WARSZAWA, ul. Żorawia 42r.
KURSY WYUCZAJĄ LISTOWNIE buchalterji, rachunkowości kupieckiej, korespondencji handlowej, stenografji, nauki handlu, prawa, kalfigrafji, języków obcych: angielski, francuski, niemiecki, pisanie na maszynie, pisowni i gramatyki polskiej.

Po ukończeniu EGZAMIN I SWIADECTWO

Zadajcie prospektów.

Chcesz otrzymać posadę?

USUWAJĄ UPORCZYWY BÓL GŁOWY

SZYBKO WYWIERAJĄ SWOJE DZIAŁANIE

PROSZKI

OD BÓLU GŁOWY

DLA DOROSŁYCH

W TABLETKACH

A. BUKOWSKIEGO

MAGISTRA

OPAKOWANIE W MAŁYCH DOGODNYCH

PUDEŁKACH PO DWADZIESIĄ TABLETEK

CENA ZŁ. 4.30 - ŻADAĆ W APTEKACH

PIEGI żółte plamy, opaleninę

usuwa pod gwarancją aptekarza

Jana Gadebuscha „AXELA” KREM

Słoik mały . . . . zł. 2.50

Słoik duży . . . . zł. 4.50

„AXELA” MYDŁO

1 sztuka zł. 1.25 — 3 sztuki zł. 3.50

Do nabycia w składach aptecznych, aptekach i perfumerjach.

Kursy maturalne i dokształcające „WIEDZA”

Kraków, ul. Studencka 14, I p.

prowadzą ustne lekcje na kursach zbiorowych w Krakowie, oraz przygotowują w drodze korespondencji, zapomocą świeżo, przez fachowych profesorów opracowanych skryptów, wskazówek, programów i tematów.

- Kursy powyższe dzielą się na:
1. Kurs maturalny gimnazjum wszystkich typów i seminarjum nauczycielskie.
  2. Kurs średni 5-ty i 6-ty kl. gimn.
  3. Kurs niższy w zakresie 4-ty kl. gimn.
  4. Kurs 7-miu klas szkoły powszechnej.
  5. Kurs przygotowujący do egzaminu specjalnego, uprawniającego do skróconej służby wojskowej.

UWAGA! Uczniowie kursów korespondencyjnych otrzymują co miesiąc, oprócz całkowitego materiału naukowego, tematy z 5-ciu głównych przedmiotów do opracowania.

Na kursach „Wiedza” wykładają najwybitniejsze sily fachowe krakowskich państwowych szkół średnich.

Do dyspozycji uczniów (enle) kursów zbiorowych, oraz korespondencyjnych, posiadamy gabinet przyrodniczy i geograficzno-geologiczny, jak również bogatą bibliotekę.

Żądać bezpłatnych prospektów.

Kosa Pomorska A. W.

Podaję do łaskawej wiadomości, że

Pleszewski przemysł kos kowalskich

ręcznie kutych, wszechświatowej sławy, wznowiony został i na nadchodzący sezon polecam znane moje marki

Kosę Pomorską, kosę Pleszewską i kosę Bartosza.

1000 zł. nagrody wypłacę temu, kto będzie w stanie zrobić lepszą kosę od moich.

Tajemnicą mej kosy sławnej w całej Europie jest specjalne hartowanie i stal najlepsza, jaka istnieje w świecie. Kosy moje lekkie jak pióro, twarde i równo hartowane tną do 300 kroków. Za darmo i franko dam kosę inną, gdyby nie siekła. Kosy moje przerobiły wojnę światową i w powstaniu Wielkopolskiem były uzbrojeniem Kosyńców.

Tysiące podziękowań otrzymuję z wszystkich stron. Kto nie wierzy, niech czyta:

<p>„Dziękuję za otrzymane 15 kos i proszę o nadesłanie dalszych 11 kos” Paweł Rossów. Mościska, pow. Ostrow.</p>	<p>„Dziękuję Panu za tę kosę, którą mi Pan nadesłał. Jestem zadowolony i proszę nadesłać jeszcze 4 kosy.” Jeleniec, 16/3. 27 r. Czerwiński, Jeleniec, pow. Tuchola.</p>	<p>„Za przesłane 8 kos serdecznie dziękuję i proszę jeszcze o 1 kosę. 8/7. 27 r.” W. Stachowiak, Straszewo, woj. Warszawskie.</p>
--	---	---

Cena moich Kos!

Długość w cm.	75	80	85	90	95	100	105	110	115	120	125	130
złoty	12.50	13.50	14.50	15.50	16.25	16.75	17.50	18.50	19.00	19.50	20.00	20.00

Motki lub babki po 3 zł. Wszystkie części zapasowo trwałe i tanie.

Niech nikt nie zwleka, bo żniwo nie czeka. Niechaj zapisze kosy człowiek śmiały, dla wszystkich z gminy całej. Wysyłka tylko za pobraniem pocztowym i poprzednim nadesłaniem zaliczki. Kto zamówi powyżej 4 sztuk — porto darmo, kto zamówi powyżej 10 kos, otrzyma 1 kosę darmo.

Adresować proszę:

Kosa Pomorska Kurszyn p. Pelplin Tel. 27.

Sanatorium dla nerwowo chorych Dr. Curt Sprengel
(dawn. San. - R. Uzdrowisko Obernigk koło Wrocławia Dr. Kleudgen) Tel. 212 Obernigk.

Kuracje wzmacniające i odzwyczajające (morfina, alkohol i t. p.), leczenie malarji, psychoanaliza, psychoterapia. Troskliwa rodzinna opieka dla chronicznie i psychicznie chorych. Otwarte przez cały rok.

Własny zakład mleczno-kuracyjny. — Przystępne ceny.

Ziela lecznicze
przeciw chorobom płuc, krtani, żółdka, wątroby, nerek, pęcherza, hemoroidom, apławom, obstrukcji, kamieniom żółciowym, astmie, skrofulom, blednicy, neurastenji, artretyzmowi, reumatyzmowi etc. Zadajcie bezpłatnej broszury pouczającej! Adres: Liszki — Apteka.

Wolne posady.
Kto poszukuje posady, pracy lub obocznego zarbku — niech załączy 50 groszy w znaczkach pocztowych i nadesłanie swój adres pod: Bojanowski, Czarna Woda (Pomorze).

1000, — do 2000, — ZŁOTYCH MIESIĘCZNIE

mogą łatwo zarobić zdolni i ustosunkowani panowie i panie we wszystkich miejscowościach bez różnicy zawodu i wieku, przy zbieraniu zamówień na obligacje losowe. Wszystkich dokładnie pouczamy. Gotówka już przy zrobieniu zamówienia, jakikolwiek kapitał zbędny. Również zawodowi zastępcy i substastępcy losowi i asekuracyjni poszukiwani na najlepszych warunkach Zgłoszenia pisemnie składać:

Lwów I, skrytka poczt. 203.

Zegarek
z amerykańskiego złota

niezłem nie różniący się od prawdziwego złota 14-0 karatowego TYLKO ZA ZŁ. 7,95 zamiast złotych 303.—

UWAGA! Zegarki nasze nie należy porównywać z zegarkami reklamowanymi przez inne firmy.

Na listowne zamówienie wysyłamy natychmiast elegancki płaski zegarek (według powyższego rysunku), wyregulowany do minuty, chód dzwiczny, z 8-0 letnią gwarancją, 2 szt. 15.—, 4 szt. 29.50, 6 szt. 43.50. Lepszy gatunek 10 50, 13.—, 18.—, 24.—, 30.—. Ze świeżym cyferblatem 9 50, 12.—, 15.— i 18.—

Zegarek kryty Anker z trzema kopertami ameryk. 16.—, 19.—, 24.—, 28.—, 35.—. Zegarki na rękę męskie i damskie ameryk. 15.—, 17.—, 20.—, 24.—, 28.— i 35.— zł. Łańcuszki z ameryk złota 2.—, 4.— i 6.— zł. Takież zegarki jak rysunek, niklowe: 5 75, 2 szt. 10.50, 4 szt. 20.—, 6 szt. 29.75 zł. Budziki stolowe: 10 50, 12 50 i 14 50. Za kosztą przesyłki płaci kupujący.

M. POZNAŃSKI, Warszawa, Nowy Świat 12 GG. Oddz. IV.

Firma „Adam Jandy” w ulicy Wronieckiej skład byczych rowerów, części i przyborów, sprzedaje na raty — ma własne warsztaty; jeżeli przypadkiem się rower zepsuje, to „Jandy” go zawsze darmo zreparuje! Jandego rowery niby lucyfery wszędzie ujeżdżają, przeszkody nie znają! Więc w razie byś szukał roweru trwałego, kup go najlepiej u „Adama Jandego” 40 daj wpłaty — bierz rower do domu 25 odpłacaj i . . . nie mów nikomu.

ADAM JANDY
POZNAŃ, ulica Wroniecka przy Starym Ryнку.
Rowery i maszyny do szycia.

WEZWANIE

W każdej miejscowości urządzimy oddział. W tym celu poszukujemy odpowiedniej osoby (zawodowo obcej) jako **KIEROWNIKA (iczk)** Miesięczny dochód 150 do 200 dolarów. Upraszam się o korespondencje możliwie w języku franc. lub niem. Oferty pism pod „Novelty” do biura ogłoszeń „Par” Poznań, Aleje Marcinkowskiego 11.

Własny majątek rozparceluję

o ile zgłoszą się reflektanci na wszystko t. j. 200 ha ziemi pszenno-buraczanej z budynkami do rozbiórki, z obsiewami zimowymi i inwentarzem żywym i martwym. Cena 2000 zł. za 1 ha. Wpłata częściowa, reszta na raty. 2 km. od miasta, 7 km. od kolei. Zgłoszenia do Gazety Grudziądzkiej pod nr 54 Ab.

Ingenieurschule Frankenhäuser Kyffhäuser Wydział Inżynierski i wzmocniony dla budowy maszyn i samochodów, dla techniki prądów silnych i słabych. Wyższy osobny wydział dla budowy maszyn rolniczych i lotnictwa.

Prenumerata: „Gazeta Grudziądzka” wychodzi trzy razy tygodniowo: na wtorek, czwartek i sobotę. Przedpłata wynosi: w Polsce na pocztę miesięcznie 1.30 zł., kwartalnie 3.80 zł.; w Grudziądzu w ekspedycji, agencjach i filjach: miesięcznie 1.10 zł.; kwartalnie 3.30 zł. Pod opaską 4 zł. kwartalnie. Kwartalnie: we Francji i Belgji 20 franków, w Niemczech 4.20 rmk., w Szwajcarii 5 franków, w Czechostowacji równowartość 1 dolara, w Ameryce i w Kanadzie 1 dolar.

Ogłoszenia: „Gazeta Grudziądzka” wychodzi w 3-tych wydaniach: I. (Pomorze), II. (B. zabór rosyjski, Małopolska, Zagranica), III. (Poznańskie, G. Śląsk). Strona liczy na szerokość 4 lamy tekstowe po 62 mm, poza tekstem 8 lamów po 30 mm. W jednym dowolnym wydaniu: wiersz mm.: w zwykłych 0.26 zł., w nadesłaniem 0.70 zł., w tekście 1.20 zł.

W dwóch dowolnych wydaniach ceny dwa razy wyższe jak w jednym.

W całym nakładzie (wszystkie trzy wydania) wiersz mm.: w zwykłych 0.50 zł., w nadesłaniem 1.50 zł., w tekście 3.00 zł., na 1-ey stronie 4.00 zł.

Ogłoszenia drobne: W wydaniu ogólnem słowo 0.20 zł., słowa tłustym drukiem podwójnie. W wydaniu jednem: słowo 0.15 zł., słowa tłustym drukiem podwójnie. Ogłoszeń drobnych niżej 2.00 zł. nie przyjmuje się. Ogłoszenia drobne umieszcza się tylko za gotówkę z góry.

Uwagi ogólne: Za zastrzeżone miejsca dolicza się 20% za układ tabelaryczny 30%. Nekrologi do 50 mm 25%. Dla poszukujących pracy o 50% taniej. W zleceniach należy podać koniecznie wydanie, w którym ogłoszenie ma się pojawić.

Drobne omyłki, nie zmieniające zasadniczego sensu, nie uprawniają ogłaszającego do żądania bezpłatnego powtórzenia ogłoszenia. Za terminowy druk ogłoszeń administracja nie odpowiada. Do numeru niedzielnego (z datą sobota w nagłówku) przyjmuje się ogłoszenia do środy rana. Ogłoszenia w miejscach zastrzeżonych zamieszcza się w miarę miejsca bez gwarancji i tylko wtedy, gdy zostanie zapłacony dodatek 20%. Za dział ogłoszeniowy redakcja nie odpowiada. Uzasadnione reklamacje uwzględnia się do dni 8-miu.

Adres: „Gazeta Grudziądzka”, Grudziądz (Pomorze). Telefon 811 i 812. Konto PKO Poznań 200420. Zaaloczyć i wydawca Wiktor Kulerski. Redaktor odpow.: Lucjan Głokowski. Drukiem Zakł. Graf. Wiktora Kulerskiego w Grudziądzu.